

การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :

กรณีศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร*

The Implementation of the Child Support Grant Program of The Local Administrative Organizations: A Case Study of Pathumwan District Area, Bangkok

ชยภัทร อัครชัยทวีกุล**

Chayaphat Akkharachaiweekul

6414832037@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ไปปฏิบัติของเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม ในส่วนของการวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีการเพิ่มช่องทางการลงทะเบียนคือนอกจากจะลงทะเบียนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วยังสามารถลงทะเบียนได้เองผ่านแอปพลิเคชันเงินเด็กเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือ มีการขัดข้องกับระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในการลงทะเบียนทำให้ได้รับเงินอุดหนุนล่าช้า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ปัญหาเรื่องของการรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการ ผลของการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านนโยบายปัจจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และวัสดุ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

คำสำคัญ : เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด; เด็กแรกเกิด; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

*บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ปัจจุบันจากโครงสร้างประชากรที่มีการเติบโตมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้แต่ละประเทศต้องมีมาตรการที่รองรับประชากรผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ แต่ช่วงอายุมีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประชากรให้มีคุณภาพ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีนโยบายลงไปสู่สังคมในทุกมิติ ทั้งนี้ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทางรัฐบาลจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ในอนาคต จึงต้องเสริมสร้างศักยภาพของเด็กตั้งแต่แรกเกิดไปตลอดทุกช่วงอายุอย่างที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

อย่างไรก็ตามยังมีคนจำนวนหนึ่งที่มีความต้องการจะสร้างครอบครัวและมีทายาทเพื่อสืบทอด วงตระกูลหรือจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินกิจการของครอบครัวต่อไปประกอบกับการที่รัฐบาลมีโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่ดำเนินการไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ว่าด้วยเรื่องของการดำเนินการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ที่ให้โดยไม่มีเงื่อนไข และผู้ได้รับประโยชน์ไม่ต้องจ่ายสมทบโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปี ครอบครัวที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนฯ เป็นครอบครัวที่ยากจนหรือเสี่ยงที่จะยากจนมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี ในปัจจุบันมีเด็กจำนวน 1.01 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 23 ของเด็กที่อายุต่ำกว่า 6 ปีของเด็กทั้งประเทศที่ได้รับเงินอุดหนุนฯ ในทุก ๆ เดือนตามวัย ถือเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ช่วยให้แม่และเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้น ทำให้ทั้งยังช่วยให้เด็กเติบโตไปเป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพ และมีอนาคตที่ดี

จากการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลในเรื่องของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่ได้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจในฉบับที่ 11 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถบรรเทาความยากจนและแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของแม่และเด็กได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจากข้อมูลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ที่ร่วมมือกับทางภาครัฐ พบว่า โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดจากภาครัฐมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ที่มีฐานะยากจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามลำดับ

กรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยในการยื่นคำร้องขอลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิ มีการเพิ่มช่องทางลงทะเบียนที่สามารถยื่นคำร้องขอลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชันเงินเด็ก การปรับเปลี่ยนการนำเข้าสู่ข้อมูลผู้ลงทะเบียนโดยจัดส่งเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบฐานข้อมูล และการใช้บริการพร้อมเพย์ (Prompt Pay) โดยการผูกเลขประจำตัวประชาชนกับบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ปกครองที่มีสิทธิเพื่อใช้ในการรับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดโดยตรง โดยเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการรับคำร้องขอลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการจากภาครัฐมาสู่ประชาชน

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมักจะมีปัญหาจากระเบียบ ขั้นตอนและ แนวทางการปฏิบัติงานที่กำหนด โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติในพื้นที่ รวมถึงการใช้งานของประชาชนผู้รับบริการ ทำให้การจ่ายเงินให้กับผู้ที่ได้รับสิทธิ์ล่าช้า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากความซับซ้อนของอำนาจหน้าที่ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการหลายหน่วยงานซึ่งอำนาจในการตัดสินใจไม่ได้อยู่ที่ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้แนวทางปฏิบัติบางประการไม่สอดคล้องกับพื้นที่

ปฏิบัติงานสอดคล้องกับแนวคิดของ เดช อุณหะจิรังรักษ์ (2565) ได้กล่าวสรุปว่า นโยบายที่มีลักษณะไม่ยุ่งยากซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้องดำเนินการไม่มากนัก จะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่มีโครงสร้างซับซ้อน มีผู้คนหรือมีหน่วยงานเกี่ยวข้องมากมาย นโยบายที่ต้องการให้ผู้ปฏิบัติเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากที่เคยทำอยู่มีโอกาสจะประสบปัญหาในการปฏิบัติ นอกจากนี้เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติต้องสอดคล้องกับสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่จะน่านโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ , 2565) ได้กล่าวสรุปว่า ความซับซ้อนในการบริหารงาน การน่านโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ยิ่งมีจำนวนหน่วยงานหรือองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องมาก ก็จะทำให้กระบวนการน่านโยบายไปปฏิบัติมีความซับซ้อนยุ่งยากมากขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตลอดถึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านช่วงเวลาที่ศึกษา เป็นการศึกษาที่จะเน้นเฉพาะการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เขตปทุมวัน โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2566 (ประมาณ 4 เดือน)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่และเด็ก ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่และเด็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงเสนอแนวทางในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่และเด็ก ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการหลักการและแนวทางในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตปทุมวัน อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร และผู้นำชุมชนในพื้นที่เขตปทุมวันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติของเขตปทุมวันกรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants จำนวน 12 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตปทุมวัน ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม นักพัฒนาสังคมระดับชำนาญการ นักพัฒนาสังคมระดับปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

- 2)เป็นผู้รับรองสถานะของครัวเรือนตามคุณสมบัติของผู้ลงทะเบียนในพื้นที่เขตปทุมวันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 5 คน ได้แก่ ประธานชุมชน รองประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นตัวแทนของผู้รับรองสถานะของครัวเรือนในพื้นที่เขตปทุมวัน

3. เป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงตามคุณสมบัติตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ที่มีสิทธิในการลงทะเบียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยสนาม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured interview guide) คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีจำนวนข้อคำถาม ประโยคคำถาม และการเรียงลำดับคำถามที่แน่นอนตายตัว เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือการปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ เป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งอธิบายประเด็นของการสัมภาษณ์ให้ทราบอย่างคร่าวๆและก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างชัดเจนว่า จะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์เชิงวิชาการเท่านั้น รวมทั้งขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการจัดบันทึกการสนทนาและบันทึกเสียงทุกครั้งและในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะถามคำถามตามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยได้มีการตีความวิเคราะห์จากเอกสารและข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงข้อมูล กระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพของโครงการได้อย่างแท้จริงจากนั้นนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ในรูปแบบพรรณนา จากนั้นสรุปความตามประเด็นสำคัญให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลข้อมูลในรูปแบบเรียงตามวัตถุประสงค์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามโครงการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเอกสารและวิจัยสนามพบว่า การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำมาตั้งแต่เริ่มประกาศใช้นโยบายในปี 2558 โครงการเงินอุดหนุนฯ เป็นการดำเนินโครงการอย่างรวดเร็วและสามารถครอบคลุมไปทั่วประเทศ โครงการนี้เป็นหนึ่งในโครงการที่ใช้เวลาในการพัฒนาสั้นที่สุดเท่าที่เคยบันทึกไว้ รัฐบาลไทยเริ่มต้นดำเนินโครงการเงินอุดหนุนฯ อย่างรอบคอบโดยเริ่มให้สิทธิครอบคลุมเด็กอายุ 0 - 1 ปี ในครอบครัวยากจนและเสี่ยงที่จะยากจน จากนั้นมีการประเมินโครงการ ซึ่งได้ผลที่ชี้ให้เห็นว่าประชาชนต้องการเงินอุดหนุนฯ มาก และเงินอุดหนุนฯ ส่งผลบวกต่อผู้ที่ได้รับ ทำให้รัฐบาลไทยเห็นชอบขยายนโยบายเงินอุดหนุนฯ ให้ครอบคลุมเด็กอายุ 0 - 3 ปี และเพิ่มจำนวนเงินจาก 400 บาทเป็น 600 บาท ในปี 2559 การขยายนโยบายเงินอุดหนุนฯ ครั้งที่ 2 เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2562 โดยขยายสิทธิให้ครอบคลุมถึงเด็กอายุ 6 ปี และปรับเพิ่มเกณฑ์รายได้เฉลี่ยต่อปีจาก 36,000 บาท เป็น 100,000 บาท ต่อคน ซึ่งเกณฑ์รายได้นี้สอดคล้องกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การตัดสินใจขยายนโยบายในครั้งนี้มาจากผลของการประเมินผลกระทบของโครงการและการประเมินการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการผลักดันนโยบายกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงและการรณรงค์ทางสาธารณะการขยายนโยบายครั้งนี้ช่วยเสริมให้ผลกระทบด้านบวกของโครงการเงินอุดหนุนฯ ดำเนินต่อไปอย่างเข้มแข็งขึ้น และเชื่อว่าจะช่วยลดการตกหล่นของเด็กที่ควรได้รับสิทธิอีกด้วย

ในปัจจุบันทางกรมกิจการเด็กได้พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดผ่านระบบดิจิทัล เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพระบบฐานข้อมูลเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 และรองรับการปรับนโยบายเป็นการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (0-6 ปี) แบบถ้วนหน้า (อ้างถึงใน คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562, หน้า 1)

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบ ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

คณะทำงานของโครงการ ได้แก่ ผู้ลงทะเบียนขอรับสิทธิ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เป็นประชาชนและต้องการขอรับสิทธิรับเงินอุดหนุน \ หน่วยงานที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่พื้นที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูล และสามารถจัดการข้อมูลต่างๆตามสิทธิการเข้าถึง เช่น การค้นหาข้อมูล การดูข้อมูล \ จังหวัด (พมจ.) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูล และสามารถจัดการข้อมูลต่างๆ ตามสิทธิการเข้าถึง เช่น การค้นหาข้อมูล การดูข้อมูล การบันทึกข้อมูล \ ส่วนกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่พื้นที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูล และสามารถจัดการข้อมูลต่างๆตามสิทธิการเข้าถึง เช่น การค้นหาข้อมูล การดูข้อมูล การบันทึกข้อมูล การแก้ไขข้อมูล

ทั้งนี้ประชาชนสามารถลงทะเบียนได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ จาก Mobile Application และ หน่วยรับลงทะเบียน

1. กรณีลงทะเบียนผ่าน Mobile Application เจ้าหน้าที่ อปท. สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ประชาชนบันทึกข้อมูลเข้ามา หากมีการแก้ไขระบบจะส่งแจ้งเตือนมายัง Mobile Application เพื่อให้ประชาชนแก้ไขข้อมูล แต่ถ้าไม่มีการแก้ไข อปท. จะทำการประมวลผลสำหรับการตีประกาศ 15 วัน หากไม่มีการคัดค้านระบบจะส่งข้อมูลมายัง พมจ. โดยพมจ. มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูล

ผ่านทาง Linkage Center ซึ่งระบบจะแจ้งเตือนผลการตรวจสอบของ พมจ. มายัง Mobile Application เช่นกัน หากไม่ผ่านการตรวจสอบ ทางประชาชนจำเป็นต้องทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง สมบูรณ์ ซึ่งหากผ่านการตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลจะถูกส่งไปยังส่วนกลางเพื่อตรวจสอบข้อมูล โดยทาง พมจ. จำเป็นต้องยืนยันข้อมูลการส่งเบิกในแต่ละเดือนอีกครั้ง เพื่อเข้าสู่กระบวนการประมวลผลส่งเบิกไปยังกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลางจะทำการตรวจสอบสถานะการจ่ายเงินอุดหนุนฯ รายบุคคล เมื่อได้รับผลการเบิกจ่ายมาเรียบร้อยแล้ว ประชาชนจะได้รับผลการเบิกจ่ายผ่านการแจ้งเตือนทาง Mobile Application

2. กรณีลงทะเบียนผ่านหน่วยรับลงทะเบียน เจ้าหน้าที่ อปท. จะทำการบันทึกข้อมูลและตรวจเอกสารในการรับลงทะเบียน หากเอกสารครบถ้วนจะติดประกาศ 15 วัน กรณีถ้าไม่มีการคัดค้าน ข้อมูลจะถูกส่งไปยัง พมจ. โดยพมจ. มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลผ่านทาง Linkage Center และบันทึกข้อมูลในส่วนที่เหลือเพิ่มเติม หากตรวจสอบแล้วข้อมูลไม่สมบูรณ์ หรือไม่ถูกต้อง พมจ. จะติดต่อไปยังผู้ลงทะเบียน แต่ถ้าข้อมูลถูกต้อง สมบูรณ์ ข้อมูลจะถูกส่งไปยังส่วนกลางเพื่อตรวจสอบ โดยทาง พมจ. จำเป็นต้องยืนยันข้อมูลการส่งเบิกในแต่ละเดือนอีกครั้ง เพื่อเข้าสู่กระบวนการประมวลผลส่งเบิกไปยังกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลางจะทำการตรวจสอบสถานะการจ่ายเงินอุดหนุนฯ รายบุคคล

การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการโดยฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเป็นผู้รับผิดชอบ และมีประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้รับรองสถานะของครัวเรือนตามคุณสมบัติของผู้ลงทะเบียนในพื้นที่เขตปทุมวัน ทั้งนี้ การดำเนินโครงการมีแนวทางการปฏิบัติยึดถือตามคู่มือการปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของกรมกิจการเด็กและเยาวชน และระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2565 เพื่อจะได้นำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนจากแนวทางปฏิบัติเดิมในระดับหนึ่ง และเมื่อมีข้อสงสัยถึงขั้นตอนในการดำเนินงานก็จะประสานติดต่อเจ้าหน้าที่ทางกรมกิจการเด็ก เพื่อความถูกต้องชัดเจนในการดำเนินโครงการ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเขตปทุมวัน ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการและหลักเกณฑ์ การลงทะเบียนขอรับสิทธิ รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้กับประชาชนในพื้นที่ผ่านหลากหลายช่องทาง เช่น เสียงตามสาย ชุมชน เว็ปไซด์และของสำนักงานเขต พร้อมทั้งได้ประชาสัมพันธ์แก่คณะกรรมการชุมชนให้ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง และเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการให้ผู้รับรองสถานะทางครัวเรือนได้รับทราบ ซึ่งการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเขตปทุมวัน มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแนะนำ และข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ขั้นตอน เอกสาร ในการยื่นขอรับสิทธิอุดหนุนฯ แก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อสอบถาม

2. การรับคำร้องขอลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิเงินอุดหนุนฯ ของผู้ปกครองเด็กแรกเกิดที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2565) ดังนี้

2.1. คุณสมบัติเด็กแรกเกิดที่มีสิทธิ

- 1) มีสัญชาติไทย (พ่อแม่มีสัญชาติไทย หรือพ่อ หรือแม่มีสัญชาติไทย)
- 2) เด็กที่มีอายุไม่เกิน 6 ปี

- 3) อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่อยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย
- 4) ไม่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน

2.2 คุณสมบัติผู้ปกครองที่มีสิทธิลงทะเบียน

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) เป็นบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่เป็นผู้เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- 3) เด็กแรกเกิดต้องอาศัยรวมอยู่ด้วย
- 4) อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย หรือครัวเรือนที่สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาท ต่อ

คน ต่อปี

3. การพิจารณาข้อมูลของผู้ลงทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดหลังจากที่ผู้ลงทะเบียนยื่นเอกสารลงทะเบียน ตรวจสอบเอกสารประกอบการลงทะเบียนให้ครบถ้วน

4. การบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของผู้ลงทะเบียนในระบบฐานข้อมูลโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก

5. การตรวจสอบการลงทะเบียนกรณีผู้ปกครองยื่นลงทะเบียนผ่านแอปพลิเคชันเงินเด็กโดยตรวจสอบเอกสารประกอบ และยืนยันข้อมูลในระบบฯ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำประกาศผู้มีสิทธิรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของทุกเดือนโดยออกรายงานรายชื่อผู้ปกครองที่มีสิทธิรับเงินอุดหนุนฯ จากระบบฐานข้อมูลฯ และติดประกาศรายชื่อเป็นระยะเวลา 15 วัน

- กรณีมีผู้คัดค้าน ดำเนินการพิจารณาข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นและส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กรมกิจการเด็กและเยาวชนดำเนินการต่อไป

- กรณีไม่มีผู้คัดค้าน ดำเนินการจัดส่งเอกสารที่ผ่านการพิจารณาแล้วพร้อมสำเนาประกาศรายชื่อผู้ขอรับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปยังกรมกิจการเด็กและเยาวชน เพื่อพิจารณาข้อมูลและดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

7. การรับคำร้องขอเปลี่ยนแปลงสิทธิ กรณีผู้ปกครองยื่นขอเปลี่ยนสิทธิ ตรวจสอบเอกสารและบันทึกคำร้องและข้อมูลในระบบ

8. การตรวจสอบสิทธิของผู้ยื่นลงทะเบียน เมื่อผู้ยื่นคำร้องติดต่อขอให้ดำเนินการตรวจสอบสิทธิผู้รับรองสถานะครัวเรือน ได้แก่ ประธานกรรมการชุมชน คณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหน่วย หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการดำเนินการ ดังนี้

1. การรับรองว่าผู้ปกครองที่ยื่นคำร้องขอรับสิทธิเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดอาศัยอยู่ในพื้นที่โดยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อตรวจสอบข้อมูลของผู้ลงทะเบียน

2. การรับรองว่าเด็กแรกเกิดอาศัยอยู่ในครัวเรือนผู้ปกครองที่ยื่นคำร้อง โดยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อตรวจสอบข้อมูล

3. การรับรองสถานะครัวเรือนว่าผู้ปกครองที่ยื่นคำร้องขอรับสิทธิ อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาท ต่อคน ต่อปี โดยดูจากการคำนวณรายได้ของสมาชิกในครัวเรือน ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐหรือเอกชนจะต้องยื่นหนังสือรับรองเงินเดือนหรือสลิปเงินเดือนเพื่อให้ทางเจ้าหน้าที่คำนวณรายได้รวมภายในครัวเรือนเฉลี่ยแล้วไม่เกิน 100,000 บาท/คน/ปี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สามารถแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านบุคลากร กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เช่น เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน มีการคัดกรองอย่างเป็นระบบและรอบคอบ มีการพัฒนาองค์ความรู้อยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงมีการประสานความร่วมมือระดับพื้นที่ในลักษณะบูรณาการการดำเนินงานในการดูแลเด็ก พร้อมทั้งให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และร่วมวางแผนในการจัดการและแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดีกับเด็กในพื้นที่ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งเชิงพื้นที่ให้กับผู้ปกครอง / ครอบครัว / ชุมชน

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากในพื้นที่เขตปทุมวัน เป็นแหล่งเศรษฐกิจ ทั้งยังเป็นย่านการค้าชื่อดังของประเทศไทย จึงทำให้แม่และเด็กส่วนมากอยู่ในชุมชนที่มีรายได้ ประกอบกับเงินที่ได้รับจากการอุดหนุนในโครงการ ทำให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมกับการดำรงชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กส่วนมากได้รับการศึกษาที่ดี มีสุขภาพที่แข็งแรง ได้รับประทานอาหารถูกหลักโภชนาการ ทำให้เด็กเติบโตไปเป็นประชากรที่แข็งแรงและมีคุณภาพเป็นการสร้างโอกาสชีวิตที่ดีให้กับเด็กในการเติบโตต่อไป เพราะว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาทักษะต่างๆ เป็นขั้นแรกที่จะก้าวสู่การมีความรู้ที่ดีและมีโอกาสสูงในการทำงานที่ดี และลดปัจจัยเสี่ยงของการขาดสารอาหาร ปัญหาสุขภาพจิต และการประกอบอาชญากรรม ประกอบกับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความเอาใจใส่ และมีโอกาสหลากหลายที่จะเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมต่างๆ เป็นความจำเป็นพื้นฐานสำหรับเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กๆ เหล่านี้มีความพร้อมเมื่อเข้าโรงเรียนและเป็นประชากรที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทยได้อย่างเต็มศักยภาพในอนาคต

ปัจจัยด้านงบประมาณ ทางกรมกิจการเด็กและเยาวชน ได้รับการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่และเด็ก ซึ่งงบประมาณที่ใช้เป็นไปตามแผนการจัดสรรที่กำหนด และ เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดก็ยังช่วยให้ผลดีที่เกิดขึ้นกับครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่า โครงการเงินอุดหนุนฯ มีผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัวในระดับดีมาก ได้แก่ การบรรเทาค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้มากกว่าการที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้เลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตามลำพัง หรือผู้ปกครองของเด็กแรกเกิดที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก และผู้ที่มีสิทธิในการดูแลเด็กได้พาเด็กไปหาหมอตามนัด และได้นำพาไปสู่ระบบสวัสดิการต่างๆ เพื่อตัวเด็กต่อไปในอนาคต ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในขั้นต้นได้ในระดับที่ดีมาก

ปัจจัยด้านนโยบายจุดเน้นการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูเด็กในครัวเรือนยากจน ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมของเด็กในครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์โครงการฯ ที่ตั้งไว้ คือ เป็นการจัดสวัสดิการพื้นฐานและเป็นหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานให้เด็กแรกเกิดได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ เป็นการคุ้มครองทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นมาตรการให้พ่อแม่เด็กเข้าสู่ระบบบริการของรัฐเพื่อส่งเสริมให้เด็กแรกเกิดและปฐมวัยมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา อย่างต่อเนื่องในช่วงวัยอื่นๆ

ส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีปัจจัยด้านต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านสื่อ อุปกรณ์ และวัสดุ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า สำนักงานเขตปทุมวันยังไม่มีสื่อไม่เพียงพอในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทั่วไป ส่งผลให้บางคนก็ไม่ทราบว่ามีโครงการเงินอุดหนุนจากรัฐบาลนี้อยู่ ทั้งอุปกรณ์ภายในสำนักงานเขตเองมีไม่เพียงพอในเรื่องของการอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนในระบบ อาทิเช่น คอมพิวเตอร์ในฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตปทุมวัน มีเพียงเครื่องเดียว ซึ่งมีหน้าที่ในการลงทะเบียนในระบบหลายอย่าง เช่น ลงทะเบียนผู้สูงอายุ ลงทะเบียนผู้พิการ ลงทะเบียนในโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด และใช้งานหลายงานในเครื่องเดียว ส่งผลให้การทำงานล่าช้า ลงทะเบียนในระบบไม่ทัน จึงทำให้ผู้ได้รับสิทธิล่าช้าไปอีกหลายเดือน

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การประสานงานกับชุมชนในพื้นที่เขตปทุมวันนั้น ส่วนมากไม่มีโครงการที่ให้เข้าร่วมเพื่อทำให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด ไม่เหมือนกับโครงการอื่น เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ เป็นต้น ทำให้ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายไม่ค่อยให้ความสนใจในโครงการเงินอุดหนุนฯ เท่าที่ควรมากนัก

อย่างไรก็ดี สังคมยังมีความกังวลเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุนผิดวัตถุประสงค์ เช่น ผู้ปกครองอาจนำเงินไปใช้โดยผิดวัตถุประสงค์ เงินที่ได้มานั้นไม่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็ก โดยไม่เห็นคุณค่าหรือความจำเป็นของเงินอุดหนุนที่ได้มา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการใช้เงินผิดประเภท อย่างไรก็ตาม หากมีมาตรการจากหน่วยงานของรัฐกับการใช้เงินในการเลี้ยงดูเด็ก วงเงินนี้ก็สามารถนำไปพัฒนาเด็กได้อย่างแท้จริง หากหน่วยงานรัฐมีการติดตาม เอาใจใส่ในการใช้เงินก็หวังว่า เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดจะนำไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ก็วิจัยที่วิจัยเกี่ยวกับโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต่างมีความเห็นตรงกันว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กโดยตรง ทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคมได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามที่ยากจนหรือเสี่ยงต่อความยากจนจริง ๆ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ เช่น การหาผู้รับรองสถานะครัวเรือน การเบิกจ่ายเงินล่าช้าในบางกรณี เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่อยู่ในวิสัยที่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งต้องติดตามกันต่อไป แต่เชื่อว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการแก้ไขอย่างเต็มกำลัง เพื่อร่วมกันหาแนวทางที่ดีที่สุดให้โครงการนี้ เกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุเป้าหมาย แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำและทำให้ไทยก้าวเข้าสู่สังคมที่มีคุณภาพ พร้อมสร้างระบบสวัสดิการถ้วนหน้าสำหรับทุกคนและทุกช่วงวัย และไทยถือได้ว่าเป็นผู้นำของประเทศกำลังพัฒนา ในการมีระบบสวัสดิการถ้วนหน้า เพื่อคุ้มครองสภาพการณ์ที่มีความเสี่ยงต่าง ๆ อาทิ สวัสดิการรักษาฟรี (สำหรับผู้ป่วย) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (สำหรับผู้สูงอายุ) เบี้ยยังชีพคนพิการ (สำหรับผู้พิการ) และสวัสดิการเรียนฟรีถ้วนหน้า (สำหรับวัยเรียน) แต่ระบบสวัสดิการของไทยดังกล่าวบางส่วนได้ครอบคลุมในทุกกลุ่มอายุแล้ว โดยเฉพาะแรงงานในระบบประกันสังคม ซึ่งได้รับเงินสงเคราะห์เด็กสำหรับบุตรอายุ 0-6 ปี

อภิปรายผล

ข้อค้นพบของการวิจัยนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Berman (อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2565) ได้กล่าวสรุปว่าการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาคจะเกิดประสิทธิผลจำเป็นต้องมีการปรับตัวร่วมกันระหว่างโครงการระดับท้องถิ่นกับลักษณะเฉพาะขององค์การระดับท้องถิ่นที่เป็นผู้นำโครงการไปปฏิบัติ

การประชาสัมพันธ์ที่ดี มีการประชาสัมพันธ์โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสำนักงานเขตเองก็มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และโดยเฉพาะกรมกิจการเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการที่จะต้อง

ให้ครอบคลุมและทั่วถึงแก่ประชาชนทุกพื้นที่ เพื่อให้การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และประชาชนผู้รับผลประโยชน์เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Edwards (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2565) ได้กล่าวสรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับฝ่ายต่างๆ การสื่อข้อความมีความถูกต้องชัดเจน และตรงกับความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับการวิจัยของ สุภา อุ่มยีนยง (2560) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติ : กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางแก้ไข ปัญหา และอุปสรรค และการปรับปรุงพัฒนาการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมาปฏิบัติ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

มีการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยการทำงานประสานกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ซึ่งจะต้องมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายมาปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาสและปิยากร หวังมหาพร(อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหงส์, 2561) ได้กล่าวสรุปว่า "เครือข่ายการนำนโยบายไปปฏิบัติ" เป็นรูปแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่มี การประสานงาน การแลกเปลี่ยนทรัพยากร ความร่วมมือ ระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Meter and Horn (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2561) ได้กล่าวสรุปว่า ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ หากได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมจะมีสูงตามไปด้วยและสอดคล้องกับการวิจัยของ วิระวิทย์ อินทรสุภา (2552) ได้ศึกษา บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยกระบวนการแผนชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดชุมพร ผลการวิจัย สรุปว่า แนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยกระบวนการวางแผนชุมชนจะต้องเริ่มต้นจากระดับครัวเรือน ชุมชน หมู่บ้าน และตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และร่วมกันคิด ค้นหาข้อมูล โดยใช้วิชาการที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิสังคมของตน และมีการทบทวนการพัฒนา ตลอดจนการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป

การสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ รวมถึงผู้นำชุมชนและผู้รับรองสถานะครัวเรือน ให้ทราบถึงระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินการ จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดจากการการปฏิบัติงาน และการไม่ยอมรับในหลักเกณฑ์แนวทางที่ผู้รับผิดชอบโครงการกำหนด สิ่งที่สำคัญในการดำเนินโครงการ คือ การสร้างความเข้าใจ และการยอมรับในแนวทางปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาภุชญา กิตติโสภณ (2558) ได้กล่าวสรุปว่า การนำแผนไปสู่การปฏิบัติจะต้องทำให้หน่วยงานยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการนั้น และพร้อมที่นำแนวทางนั้นไปดำเนินการได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และวิธีการปฏิบัติงานของตน

ข้อเสนอแนะ

จากประสบการณ์และข้อค้นพบของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่น่าจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย จากการศึกษาการประเมินความสำเร็จตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเรื่องของเศรษฐกิจที่สำคัญของประชาชน ซึ่งงบประมาณเงินอุดหนุนไม่เพียงพอต่อระบบเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องมีการส่งต่อข้อมูลสะท้อนความเป็นจริงให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบว่า การอุดหนุนเงินเด็กแรกเกิด จำนวน ๖๐๐ บาท ตลอดอายุ ๖ ปี ยังไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน เนื่องจากข้าวของมีราคาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รัฐควรเพิ่มจำนวนเงินให้กับแม่และเด็กให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่วนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ใช้แนวทางการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐ โดยให้ยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งก่อให้เกิดผลการทำงานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล การมีส่วนร่วมของประชาชน กระจายอำนาจให้พื้นที่ได้ดำเนินงาน มีความเสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้ที่ปฏิบัติงาน มีคุณธรรม ซึ่งการบริหารงานตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้บริหารจะต้องยึดมั่นในรูปแบบการบริหารภาครัฐแนวใหม่เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เพราะฉะนั้นการบริหารงานแบบเดิม ๆ นั้นไม่สามารถครอบคลุมทุกเรื่อง ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดข้อร้องเรียน หรือทำให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย เคลือบแคลงสงสัยในการบริหารงานได้ การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่จึงเป็นทางเลือกใหม่ที่ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน จากการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบของหน่วยงาน ซึ่งผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ระบบบริหารปกครองสาธารณะแนวใหม่ก็จะทำให้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขั้นตอนการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ แล้วสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงคือประโยชน์สูงสุดของเด็กแรกเกิดเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นบุคลากรหรือประชากรของประเทศที่ต้องหล่อเลี้ยง พูมฟักให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เมื่อเติบโตใหญ่จักได้เป็นประชากรที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป

2. ควรจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า ให้กับเด็กแรกเกิดทุกราย เนื่องจากยังมีการตกหล่นจากกระบวนการคัดกรองคุณสมบัติของเด็กแรกเกิดที่อยู่ในครอบครัวยากจน หรือเสี่ยงต่อความยากจนอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างเร่งด่วน เพราะมีการตกหล่นกับเด็กแรกเกิดจำนวนหลายรายที่ไม่ได้รับสวัสดิการ และยังต้องสูญเสียโอกาสในการมีภาวะโภชนาการที่ดี การเข้าถึงสวัสดิการที่รัฐจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายนี้

3. ควรมีการสื่อสารเกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ขั้นตอน ของโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้ทุกภาคส่วนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายมาปฏิบัติรับทราบและนำไปปฏิบัติและให้การแนะนำได้

อย่างถูกต้อง

4. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ทำให้ทราบความคืบหน้าของการดำเนินงาน และ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในพื้นที่

5. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติ ในพื้นที่เขตอื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร และนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). กรมกิจการเด็กและเยาวชน. คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2566, จาก <http://www.oic.go.th>

เกวลี อ่อนสุวรรณ และ คณะ. (2564). รูปแบบการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด: กรณีศึกษา ผลการปฏิบัติราชการของเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระพีพรรณ ผ่องใส. (2559). การนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติของบุคลากรและผู้นำชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลสองสลึง อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา

ศรีเสด็จ กองแกน. (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย. วารสารปัญญาภิธาน. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย, (66 มกราคม-มิถุนายน), 43-54

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2565). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). ค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.nesdc.go.th>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานผลการติดตามและประเมินนโยบายและยุทธศาสตร์การ พัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี). ค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2566, จาก http://www.onec.go.th/onec_backoffice/uploads/Book/1174-file.pdf

สิริพรรณ นกสวน. (2546). คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รพีพรรณ คำหอม. (2545). สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปกรณ์ อังศุสิงห์. (2521). ลักษณะวิชาการประชาสงเคราะห์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.

อภิชัย พันธุ์เสน. (2531). สมุดภาพเดือนตุลา. กรุงเทพมหานคร : สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและพรรคสังคมนิยม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 119-120.

สุเทพ เชาวลิต. (2527). สวัสดิการสังคม=Social welfare. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เดโช สวานานนท์. (2545). ข้อค้นพบจากพจนานุกรมศัพท์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : หน้าต่างสู่โลกกว้าง, หน้า 214.

ไพโรจน์ สิตปรีชา. (2519). รวมวารสารสังคมศาสตร์. คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 249

ดาวนภา เกตุทอง. (2564). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น DECENTRALIZATION TO LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS. *มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 48-54